ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԵԼԵԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտէսի 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

10 ՓԱՐԱ

ارمنيجه يومى سورهانداك غزته سى
صاحب امتيازى د. جيوهلله
اداره خانه سى
باب عالى جاده سى نومرو ٢٠

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ամէն գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին և 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ	ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ Թղթատարի ծախքը մեր վրայ	ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամսոյ կանխիկ ղրշ. 75	12 ամսոյ կանխիկ ղրշ. 100	12 ամսոյ կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 40	6 » » » 50	6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Գերմանիոյ մաքսային նոր սակացոյցի ծրագրին հրատարակութիւնը յուսացուածէն աւելի մեծ աղմուկ հանեց միջազգային մամուլին մէջ, ինչպէս օրը օրին արձագանգ եղանք արտաքին լուրերու բաժնին մէջ։ Յուսացուածէն աւելի, կ'ըսենք, որովհետեւ այս նոր սակացոյցը պարզ մէկ միջադէպն է այն կռուին, որ երկար ատենէ ի վեր կը մղուի Գերմանիոյ մէջ, ագարակատէրներու և տնտեսական աւելի լայն քաղաքականութեան մը հետեւող ազատականներու միջեւ։ Մէկ քանի ամիսէ ի վեր երկու ընդդիմամարտ կուսակցութիւնները պայքար կը մղէին իրարու հետ՝ հրատարակութիւններով, դասախօսութիւններով, վիճաբանութիւններով և ուսումնասիրութիւններով։ Բայց կ'երեւայ թէ այս պահուն ագարակատէրները նպաստաւոր դիրքի մը մէջ են, որով կրցան կառավարութիւնը իրենց կողմը շահիլ։ Ճարտարագործութեան մէջ մէկ քանի տարիէ ի վեր ունեցած հսկայ յառաջդիմութիւններէն ետքը, գրեթէ ամբողջ Գերմանիոյ մէջ այժմ տիրող անգամնաւորական աղէտը հացին եւ քանց ագարակատէրներուն որոնք այժմ փայլուն մէկ վրէժը կը լուծեն իբր 10 տարի առաջ կոմս Գաբրիվիէն կրած իրենց պարտութեան։

Կը յիշուի թէ Պիզմարք իշխանը, որ իր դիւանագիտական ասպարէզին սկիզբը Զոլվէրէյնի (մաքսային միութեան) պաշտպան գաղափարներուն յարած էր, 1878ին յանկարծ ուղղութիւնը փոխեց և ագարակատէրներուն մտեցաւ։ Գիտակցաբար, կայսրութեան մաքսատուրքի նոր հասոյթներ ապահովելու համար 1879ին հրատարակեց մաքսային սակացոյց մը որ ծանր տուրքեր կը դնէր արմտեաց ներածման դէմ։ 1885ին և 1887ին աւելի եւս բարձրացան այս ներածման տուրքերը։ Բայց չատ չանցած տեսնուեցաւ թէ այս մաքսապաշտպան դրութիւնը նպաստաւոր արդիւնք մը չտուաւ։ Տեսնուեցաւ թէ երկրի մը տնտեսական շահերը կարելի չէ վարել այնպէս, ինչպէս զօրավարը կը վարէ իր զօրագունդերը։ Արմտիքի ներածման դէմ դրուած այս ծայրայեղ տուրքերը տանելի խաչընդոտ մը եղան առեւտրական դաշնագիրներու կնքուելուն։ Մինչ որ այս բարձր մաքսատուրքերը չկրցան առաջքը առնել Գերմանիոյ մէջ գիներու իջնալուն։

Երբ Պիզմարքի գործէ քաշուելէն ետքը կոմս Գաբրիվի ստանձնեց Գերմանիոյ վարչապետութիւնը, երկրին շահերուն աւելի համապատասխան տնտեսական քաղաքականութեան մը հետեւեցաւ։ Յաջորդաբար առեւտրական դաշնագիրներ կնքեց (1892) Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, Պելճիքայի, Զուիցերիոյ, Իտալիոյ և Ռումանիոյ (1893) հետ։ 1894ին ալ Ռուսիոյ հետ կնքուեցաւ առեւտրական դաշնագիրը, մաքսային բաւական բայց կարճ կռիւ մը մղելէ ետքը անոր հետ։ Այս առեւտրական դաշնագիրները՝ կը նուիրագործէին ցորենի և հաճարի ներածման տուրքին 5 մարքէն 3½ մարքի իջուցուիլը։ Հետեւանքը չատ նպաստաւոր եղաւ Գերմանիոյ համար, որուն արտածումները աւելցան և ճարտարագործութիւնը բարգաւաճեցաւ։ 1894էն մինչեւ 1900 իր արտածութիւնները աւելցան աւելի քան հարիւրէն 30 համեմատութեամբ։ Գերմանիոյ արտաքին վաճառականութիւնը որ 7 միլիառ 470 միլիոն էր 1890ին, 10 միլիառ 290 միլիոնի բարձրացաւ 1900ին։

Բայց ագարակատէրները կը հսկէին։ Կոմս Գաբրիվիի կնքած առեւտրական դաշնագիրներու պայմանաժամը կը լմննար 1904ին։ Ուստի իրենց ամէն ճիգը թափելով կրցան կառավարութիւնը իրենց կողմը դարձնել, ինչ որ քաղաքական հաշիւներով միայն կարելի եղած է, քանի որ կառավարութիւնը ագարակապաններուն այս զիջումը կ'ընէ, ջրանցքներու խնդրոյն մէջ անոնց քուէն իր կողմը ունենալու համար։ Ապա թէ ոչ ագարակապաններու տնտեսական նկատողութիւնները հեռու են ընդունելի ըլլալէ։ Օրինակի համար առանք իրենց մաքսապաշտպան ուղղութեան օգտակարութեան իբրեւ փաստ յառաջ կը բերեն Ամերիկայի Մ. Նահանգները։ Բայց երբ նկատի առնուի Գերմանիոյ և Միացեալ Նահանգներու կացութիւնը, պիտի տեսնուի թէ Գերմանիոյ ագարակատէրները պարզապէս ծաղրել կ'ուզեն հանրըի հացով անօթի Գերմանները։ Եւ յիրաւի, Մ. Նահանգները՝ որոնք գրեթէ ամբողջ Եւրոպայի չափ ընդարձակ են, ամէն տեսակ բերք ունին, և մանաւանդ այնքան մեծ քանակութեամբ արմտիք կը հնձեն, որ ոչ միայն իրենց կը բաւէ, այլեւ արտասահման ալ կը ղրկեն անթիւ պարկերով։ Իրենց առեւտրական հրապարակը ընդարձակ է, և Ամերիկայի 75 միլիոն սպառողները Գերմանացիներէն չատ աւելի դիւրակեաց ըլլալով, չատ դիւրաւ կրնան տանիլ ներածման բարձր մաքսատուրքերու, մինչդեռ բոլորովին հակառակն է Գերմանացիներուն համար։

Երկրորդ պէտք ըլլար քննել թէ տնտեսական այս յետադրական միջոցները ինչպիսի ազդեցութիւն մը պիտի ընէին Եւրոպայի ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ։ Ուստի առ այժմ բաւական է ցուցնել համառօտիւ այն արդիւնքները զոր Գերմանիոյ այժմու մաքսապաշտպան քաղաքականութիւնը պիտի ունենայ, թէ՛ անոր ներքին վաճառականութեան վրայ, և թէ առեւտուրին վրայ այն երկիրներուն, որոնց հետ տնտեսական յարաբերութեան մէջ կը գտնուի։

Ինչպէս կը պատմուէր արդէն, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, Իտալիոյ, Ռուսիոյ և նոյն իսկ Ամերիկայի լրագիրները բուռն դժգոհութեամբ ընդունեցին մաքսային նոր սակացոյցի հրատարակման լուրը։ Ասիկայ կը ցուցնէ թէ տնտեսական կեանքը հետզհետէ աւելի էական, կարեւոր դեր մը կատարելու կոչուած է ազգերու յարաբերութեանց մէջ։ Արդ, Իտալիա որ 1892ին միայն 145 միլիոն ֆր.ի ապրանք կ'արտածէր Գերմանիա, 1898ին իբր 200 միլիոնի ապրանք արտածած է, և հիմայ ծանր մաքսատուրքեր դրուած կը տեսնէ իր գինիին, մետաքսին ևն. դէմ։ Ռուսիա մաքսային խիստ դժուարանցանելի պատուար մը բարձրացած կը տեսնէ իր ցորենին և հաճարին դէմ, ուստի կրնայ անոր վրէժը լուծել, գերմանական գործարաններէն գնած մեքենաներուն ևն., համար այլուր դիմելով (1896էն 1900 Ռուսիա 400 է աւելի վայրաշարժ գնած է Գերմանիայէն)։ Նոյն բանն է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ համար, որ Գերմանիա իբր 400 փրոյն ապրանք կ'արտածէ։ Մ. Նահանգներն ալ տարին 150 միլիոն տոլարի ապրանք կը ղրկէին Գերմանիա, և իրենք ալ բաւական պիտի վնասեն այս կողմէն։ Եւ միայն երկրագործական բերքերու համար չէ որ կը մրցին, այլ ճարտարարուեստի արտադրութիւնով ալ, որուն համար Գերմանացիները դժգոհէին թէ իւ յայտնեն ժամանակէ մը ի վեր։ Ֆրանսա ալ իր գինիներուն, ալքօլներուն, մետաքսին, ժանեակներուն ևն. դէմ ծանր մաքսեր դրուած կը տեսնէ։

Տնտեսական այս ահագին շահերը խնդրոյ առարկայ են, կ'ըսէ Ֆրանս. թերթ մը։ Ամէն երկիր անշուշտ իր ինքնապաշտպանութեան միջոցները պիտի փնտռէ։ Թերեւս մաքսային կռիւներ պիտի սկսին մէկ քանի ազգերու միջեւ, կռիւներ որոնք որքան երկարին, այնքան մեծ կ'ըլլայ իրենց հասուցած վնասը։ Ամէն պարագայի մէջ, Գերմանիոյ տնտեսական այս յետադիմական ոգին, մանաւանդ Եւրոպական ազգերու մէջ նուազեցնելով առեւտրական յարաբերութիւնները, նուազութեան և դժուարութիւններու պատճառ մը պիտի ըլլայ, եւ միւս կողմէ թուլցնելով առեւտրական կապերը, պիտի չկրնայ խաղաղութեան տարր մը ըլլալ։

Ասկէ զատ Գերմանիոյ առեւտրական ներկայ ուղղութիւնը ինքնին անտրամաբանական կը նկատուի։ Գերմանիա վերջին ժամանակներս մեծ ջանքեր ըրաւ իր ճարտարարուեստին բարգաւաճման համար, եւ այժմ հպարտ է իր նոր առեւտրական նաւերով ծովերուն վրայ յաջողապէս մրցելուն համար ուրիշ ազգերու հետ։ Հայրենասիրութեամբ տեսաւ Համպուրկ նաւահանգիստին հետզհետէ ընդարձակուիլը. և ահա՝ այնպիսի միջոցներ ձեռք կ'առնէ, որով ուրիշները պիտի մղուին վրէժխնդրական միջոցներ ի գործ դնելու, և անոնցմէ պիտի դարձնեն իր ըրած ջանքերուն գանէ մէկ մասը։ Եւ Գերմանիա այս բանը կ'ընէ այնպիսի ժամանակ մը, երբ երկիրը սեղանաւորական ճարտարագործական տագնապի մը մէջ է, և գործարանները կը ճամբեն իրենց գործաւորները, որոնց ապրուստի պայմանները աւելի ծանրացած տեսնելով պիտի սկսին մեկնիլ երկրէն, որով նոր մղում մը պիտի տանայ Գերմանիայէն արտագաղթային շարժումը, որ նուազած էր վերջին մէկ քանի տարիներու միջոցին։

Ծե՞ր են Եւրոպական թերթերու այս գուշակութիւնները։ Մօտաւոր ապագան պիտի ցուցնէ ատիկայ։ Զ.

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՄԱՒՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԸ

Փլազոյի վրայ խօսեցայ նախորդ գրութեամբ (*)։ Անոր ձախակողմը հանդէպ վրայ կը գտնուի Մաւրիտանական պալատը, որ հին Սպանիո-Մաւրիտանական ճարտարապետութեան հրաշակերտ մէկ օրինակութիւնն է։ Դեռ այս պալատին ներքնակողմը չմտած, այցելուին ուշադրութիւնը կը գրաւեն պալատին դրան երկու կողմերը գտնուող կօշկակարի մը և գնչուի մը պատկերները, այնքան իրական և այնքան բնական, որ զանոնք ողջ մարդեր կարծելու պատրանքը կ'ունենաս։ Թէմթակած, թանձրացած դէմքով կօշկակար մը, հինցած խաւիկ մը առջը անցուցած, ձեռքը կօշիկ մը, խեղճութիւն արտայայտող աչքերով, ողբերգական նայուածք մը կը ձգէ իր չուրջը։ Իր դէմ կայնող գոլկագոյն աղջիկ մը ամբողջ թշուառութեան պատկերը կը լեցնէ։ Գնչուն ալ գետնին վրայ հակող իր երեսը յանձնած է ճերմակազգեստ մանկիկի մը, որ կը ջանայ անոր սեւ երեսը ճերմկցնել իր փափուկ ձեռքին մէջ բռնած օճառը քսելով։ Պատկերին տակ սապէս գրուած է «Միւրոնիկս, դուն զիս չես կրնար ճերմկցնել»։ Այս գրութիւնը ամբողջովին աւելորդ թուեցաւ ինծի, որովհետեւ այդ գնչուին դիմագիծը աւելի բան մը կ'արտայայտէր.— Ճերմկնալու յանդուգն փափաքը և անոր անկարելիութեան գիտակցութիւնը։

Մտանենք Փիլիպպեան կղզիներու մէջ պատրաստուած զինուորական դէպքերու պատկերները, որոնք տեսնողը լեցնելու տարփանքն բնական չինուած են և մտանենք պալատէն ներս։ Առաջին տեսարանը որ կը պարզուի աչքիդ, Եւրոպական թագաւորներուն վեհաժողովն է։ Անգլիոյ հանգուցեալ թագուհին անդամ նստած է։ Ոչ և է մարդ չի կրնար հոս ներկայանալ այս պատկառելի անձնաւորութիւններուն առջեւ խոնարհելու ներքնապէս փափաքը ունենալու։ Ծիրը այս վեհապետներու կռնակին դէմ կը գտնուի Եւրոպայի և Ամերիկայի քաղաքագէտներուն ժողովը յանկույս։ Շարունակելով ճամբանիս, և ահա իրարու ետեւ կուգան ամէն ազգի, ամէն ժողովուրդի ականաւոր անձնաւորութիւնները իրենց ազգային տարազներովը և հագուստներովը։ Տիկին Նէյլըն ալ հոդ է, իր կապիկներովը կոլոֆոնող կացինը ափին մէջ և ցասկոտ նայուածքը աչքերուն։ Լուտերը իր ընտանիքի անդամներովը շրջապատուած է։ Ամէն բան կար հոդ, բայց մինակ հոգին էր որ կը պակսէր այս մարմիններուն։ Սրտանց կը հաւատամ որ երկրորդ Արուեստահանդէսի մը մէջ այս հնարագէտ Ամերիկացիները պիտի կրնան խօսիլ ալ տալ այս արձան մարմիններուն։

Երկրորդ յարկը յատկացուած է Լինքըլնի (Գերեզման՞), Սպիոնքոփի մէջ Անգլ. պատերազմին, Յիսուսի կեանքին գլխաւոր տեսարանները ներկայացնող դէպքերուն։ Յիսուսը Գեթսեմանիի մէջ ներկայացնող տեսարանին չափ իրական բան մը երեւակայել անկարելի է։ Յիսուսի տառապանքները, իր անձնուիրութեան վսեմ վեհութիւնը և հաւատքի հուժկու արտայայտութիւն մը, կարծես հոդ կը մարմնանային, չուրջինը կը դառնային։ Քարոզիչները հազար տարի եթէ իրենց պերճախօսութեան նիւթը ալ առնեն, անկարելի է որ յաջողին ընել այն տպաւորութիւնը, զոր մարդ կը զգայ այս քերականանց ներկայացումին հանդէպ։

Ասոր ճամբաներէն վեր ելած տանը կին մը տեսայ, որ գնկած գլուխը բան մը փնտռելու երեւոյթը ունէր։ Վար իջած տանը նոյն կինը միեւնոյն տեղը միեւնոյն փ'սապուտի վիճակին մէջ գտայ։ Ա՛յս ալ արուեստական է եղեր, որ մեզ միտք որ իրբեւ իրական եղկ մը համարեցի։

Այս հրաշալի պալատէն դուրս ելլելու ատենս կրկին և կրկին աչք նետեցի արեւելեան ձեւով շինուած հնակի մը, որուն մոզ-մոզ կարմրափայլ կրակին վրայ արեւելեանը գեղագէմ աղջիկ մը միս կը խորովէր, ու իր երեսները կարմիր ծածկող գանձած գաւինքին կաթիլներ կը գլխուէին։ Ա՛խ— գոնէ ասիկայ բնական ըլլար։

Պէջըլ Ա. Տ.

(*) Սուրհանդակ Թիւ 733։

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

«ԴԺՈՒԱՐԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ»

ԱՌ ՀՌԻՓՍԻՄԷ

Սուրհանդակի վերջին թիւերէն մէկուն մէջ երեւցաւ ձեր մէկ յօդուածը՝ «Ո՞րն է բուն Մանկավարժուհին» վերնագրով, որուն մէջ ուրախ եմ յայտարարելու թէ՝ ձեզ նման կարող Մանկապարտիզպանուհի մը իր կարծիքները կը յայտնէր «Վարժուհիներու Պէտքը» յօդուածոյս քանի մը կէտերուն մասին։

Պէտք նկատեմ անշուշտ, որ այս անգամ հետեւեալ դիտողութիւններն ընեմ ձեր խորհրդածութեանց մասին, որոնց մէկ մասնաւանդ, որքա՛ն կարեւոր ու չատ պէտք են, այնքան գոնէ առայժմ մինչեւ 5-10 տարիներ, ըստ վերնագրոյս «Դժուարին Խնդիրներ»ի վիճակին մէջ է։

Ձեր խորհրդածութեանց ամենէն էականով իրաւամբ կը պահանջէք որ Մանկավարժուհին խորին հմտութեան տէր ու զարգացած միտք չունենալով՝ հարկ անհրաժեշտ է որ Մանկավարժական սաստար հատորներ և թերթեր թղթատէ, և այս մանկավարժուհին պարտի լաւ ու հիմնապէս սորված ըլլալ ոչ թէ փոքրիկ այլ ֆէֆողան Ֆրանսերէն լեզուն, որպէս զի այդու կարենայ հոգեբանական-մանկավարժական նրբութեանց խորապէս թափանցել։

Սոսկալի, մեծանելի գաղափար և խորհրդածութիւն, սակայն ցաւալի է ըսել թէ անիրագործելի է, գոնէ առայժմ, մէկ քանի պատճառներով։

Նախ որ մեր այժմեան Մանկապարտիզպանուհիներուն մէջ, վկայեալ կամ ոչ, իր պաշտօնին մէջ չատ գիտակից չունինք ոչ մէկ հատ, գուցէ բայց ձենէ, որ այդ աստիճան խորապէս կարդալու հմտութիւն ունենայ «գիտական» Ֆրանսերէնէն, որ ինչպէս գիտէք չատ աւելի դժուարին է դասականէն, ու երկար տարիներու անխոնջ աշխատութեամբ կարելի է ձեռք բերել, քանի որ ձեր իսկ խորհրդածութեամբ երկրաչափական բացատրութեանց ու տասութիւններու, գիտական անծանօթ բառերու եւ հոգեբանական-մանկավարժական սկզբունքներու տանձնայատուկ է այն։

Երկրորդ, այն ատեն հարկ է կարծեմ ներկայ տարեշրջանէն սկսեալ բոլոր Մանկապարտէզները գոցել ամփոփելու, ընելով ծնողաց կամ աշակերտաց թէ «կեցէք, համբերեցէք, մինչ նախ 1-2-3 տարիներ գիտական Ֆրանսերէնը պէտք սորվեցնենք մեր վարժուհիներուն, յետոյ 2 3 տարի ալ տեսական ու գործնական Մանկավարժութիւն պէտք ուսուցանենք, և վերջապէս Մանկապարտէզները պէտք բանանք 5-6 տարիէն, եւ այն ատեն տեսէք թէ որքա՛ն լաւ պէտք կրթենք ձեր զաւակները»։ Բան մը որ բոլորովին անկարելի է։

Երրորդ, Ձեր այդ խորհրդածութիւնը բաց իմ, կը յանգի նա կարծեմ հարցին թէ «Մեր Աղջկանց Դաստիարակութիւնը հարկ չէ՞ որ այլ եւս հիմնական ըլլայ»։ Այո՛, հարկ անհրաժեշտ է որ մեր աղջիկներուն տանք այն տեսակ հիմնական կրթութիւն մը, որ իրենց Փիզիքականը, բարոյականը ու Միտքականը հետզհետէ զարգացնելով, զիրենք բարձրացնէ աստիճանաբար։ Աւելցնեմ նաեւ թէ մեր վարժարանաց ուսումնական մակարդակն ալ պէտք է բարձրացնել, այն աստիճան, որ դասական Ֆրանսերէնէն զատ, գիտականը կանոնաւորապէս ու հիմնովին ուսուցանելու համար, բարձրագոյն դասընթացքի վերջին երկու տարիներուն մէջ բոլոր գիտութիւններն անխտիր Ֆրանսերէն լեզուաւ աւանդուին, որով կարծեմ թէ մեր չըլլանամրա օրիորդներէն անոնք, որ կը պատրաստուին Մանկապարտիզպանուհի ըլլալու, արդէն բաւական տիրացած գիտական Ֆրանսերէնին, պէտք կրնան Ֆրէօպէլի եւ այլ Մանկավարժական սաստար հատորներ ու թերթեր ուսումնասիրել։ Այս ալ դժուար ու երկար տարիներէ վերջ գործադրելի է, եւ գուցէ անգործադրելի մեզի համար։

Չորրորդ եւ վերջապէս, ոհ զարձնել պէտքը կը զգացուի վարժապետանոցի մը՝ որուն մասին խօսիլ ու գրել իսկ աւելորդ կը գտնեմ, քանի որ առայժմ անկարելի է որ կարենանք ունենալ նմանօրինակ հաստատութիւն մը։

Գալով ողբացեալ Տիկին Մոստկեանի բանած ընթացքին, իրաւ է թէ չէ ուզած ծանրաբեռնել միջակ եւ անզարգացած մտքերը, եւ թոյլ գտնուած է մանաւանդ մինչեւ իսկ վարժիչ վկայական առնող աշակերտներու, որոնք, ցաւօք սրտի կը յայտարարեմ թէ՝ նոյն իսկ հազիւ պարզ ընթերցանութիւն մը կարդալու կարողութիւնն ունէին, այն ալ առանց հասկնալու, բայց անուրանալի ճշմարտութիւն մըն է թէ՝ մեծ բարեգործ մը յառաջ բերաւ մեր կրթական գործին մէջ, ծանօթ անունը կրող տեսակ մը փոխանորդներ և խաղցներ մեր Մանկապարտէզները հաստատելու սկզբնապատճառը ըլլալով։

Ես արդէն անոր թէեւ անկատար այլ խիստ կարեւոր գործը— կերակրողական դաստիարակութիւններն անկարելի կ'ուզեմ— աւելի կանոնաւորապէս և հիմնական կերպով շարունակելու համար էր, որ նախորդ յօդուածոյս մէջ առաջարկած էի այժմու ամենէն կարող և փորձառու 4-5 վարժմանկապարտիզպանուհիներէ բաղկացեալ մասնաժողովոյ մը կազմութիւնը, որով յուսալի է որ հետզհետէ պէտք կրնանք աստիճանաբար աւելի կարող, աւելի հմուտ,

և իրենց պաշտօնին ուսելի գիտակից մանկավարժական պատրաստութիւններ հասցնել։

Կը յուսամ թէ այս մանկամարզարանական դասընթացներէն գոնէ 1-2ը հարկ եղածին չափ հմուտ ըլլալով գիտական ֆրանսերէնին, պիտի կրնան մանկավարժական գրականութեան ներքեւ գտնուած Ֆրէօպէլի և այլ մանկավարժական բոլոր հատորներն ու թերթերը հետզհետէ թարգմանել և միւս անդամուհեաց մասնաւոր ուսումնասիրութեանց տարրերը ընելէ վերջ՝ իրենց փորձառական հետեւութիւններն ալ կցելով, տեսականապէս ու գործնականապէս կը հաղորդեն ու կը սորվեցնեն իրենց դիմող աշակերտուհեաց։

Այսու մեծ հաւատք ունիմ թէ՝ մանկամարզարան անդամակցուհիներէն 1-2ը տեսականապէս, և միացեալ մէկ քանին ալ գործնական ու փորձառական դաստիարակութիւններ ընելով, ներկայացուցիչները մեծապէս պիտի օգտուին։ Եւ վստահ եմ նաեւ թէ այս տեսակ հաւաքական դաստիարակութիւն մը շատ աւելի օգտակար կրնայ ըլլալ անհատականէն, քանի որ աշխատութեան և հետեւորդ դաստիարակութեանց բաժանումը կը դիւրացնէ գործը։

Բազմաթիւ ուսուցիչներ և ուհիներ կան որոնք ազգային պաշտօնավարութիւն մը ունեցած և այնչ սորվեցուցած են իրենց աշակերտաց, որովհետեւ անընդունակ եղած են գործնականապէս մարզուելու և վարժուելու իրենց պաշտօնին մէջ, մինչդեռ ուրիշներ նուազ ուսեալ ու հմուտ, սակայն իրենց ընդունակութեան բերմամբ գործնականին մէջ յառաջանալով մէկ կողմէ, և միւս կողմէ օր ըստ օրէ ինքնօգնութեամբ իրենց ուսմանց պաշարն աւելցնելով, խիստ կարող և արդիւնաւոր կրթական պաշտօնեաներ հանդիսացած են։

Կատարեալ ճշմարտութիւն մըն է սա խօսքը թէ՝ այլ է գիտնալ և այլ է սորվեցնել։

Նշմարկութիւն.— Դիտողութիւններս չեմ յուսար որ անհաճութիւն պատճառեն ձեզ, Տիկին։ Շատ գովելի են ձեր խորհրդածութիւնները, սակայն առ այժմ անիրականալի. օր մը գուցէ դուք ալ — ու մենք ալ — փափաքնուդ կը հասնինք, ո՞վ գիտէ։

ԿՐԹԱՍԷՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԵՏԵՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻԻՆ ՄԱՀԸ.— Հեռագրական գործակալութիւնները կը ծանուցանեն երէկ ցուցակ Գերմանիոյ մայր-կայսրուհիին մահը, որ կը գուշակուէր արդէն մէկ քանի օրէ ի վեր։ Տխուր իրողութիւնը՝ ցաւագին և երկարատեւ հոգեվարքէ մը ետք տեղի ունեցաւ երկուշաբթի իրիկուն ժամը 6,25ին (Ռ. Ն.)։ Մահուան անկողնին շուրջը կը գտնուէին Վիլհէլմ կայսրը և կայսրուհին և գերման կայսերական տան միւս անդամները։ Անգլիոյ Էտուարտ թագաւորը (եղբայր հանգուցեալ կայսրուհւոյն) և Ալէքսանտրա թագուհին այսօր (չորեքշաբթի) Լոնտոնէն ճամբայ կ'ելլեն Գերմանիա երթալու։ Ֆրետերիք մայր — կայսրուհին աւագինէկ զաւակն էր Անգլիոյ Վիքթորիա թագուհւոյն և Ալպերթ իշխանին։ Լոնտոնի Պըքինկհամի պալատին մէջ ծնած էր 1840 նոյ. 21ին, և Սէնդ-Ճէյմսի պալատին մէջ 1858 յունուար 25ին ամուսնացած Բրուսիոյ դահաժառանգ իշխանին հետ, որ յետոյ Գերմանիոյ կայսր եղաւ Ֆրետերիք Գ. անունով։ Այս ամուսնութենէն ծնած վեց զաւակներ։—Ա. 1859ին ծնաւ Ֆրետերիք Վիլհէլմ իշխանը, (այժմ Վիլհէլմ Բ. կայսր)։ Բ. 1860ին ծնաւ Շարլօթ իշխանուհին, որ Սաքս Մէյնինկէնի Պեռնար իշխանին հետ ամուսնացաւ։ Գ. 1862ին ծնաւ Հայնրիխ իշխանը, որ Հէսի Իռէնէ իշխանուհիին հետ ամուսնացաւ։ Դ. 1866ին ծնաւ Վիքթորիա իշխանուհին, որ ամուսնացաւ Շաումպուրկ Լիբբէի Ատոլֆ իշխանին հետ։ Ե. 1872ին ծնաւ Սոֆի Տօրօթէ իշխանուհին, որ 1889 հոկտ. 27ին ամուսնացաւ Յունաստանի դահաժառանգ Կոստանդին իշխանին հետ. հետեւաբար Յունաստանի ապագայ թագուհին է։ Զ. 1872ին ծնաւ Մարկըրէթ իշխանուհին, որ Հէսի Ֆրետերիք Քարլ իշխանին հետ ամուսնացաւ։

Հանգուցեալ կայսրուհին, որ կ'ըսուի թէ իր յիշատակները գիր առած է, 1888 յունիս 15էն, այն է իր ամուսնոյն մահէն ի վեր հեռու կ'ապրէր քաղաքականութենէ Քրոնպերկի մօտ Ֆրէտրիխշհոֆի դղեակին մէջ առանձնացած, սուգի քօղերու մէջ ծածկուած և իր յիշատակներուն մէջ ամփոփուած։ Բայց իր անունը այնքան սերտ կերպով կապուած է իր երկրին պատմութեան, որ նոյն իսկ այս առանձնութեան մէջ կայսերական մեծութիւն մը կը պահէր։ Այն մէկ ապրուած ժամանակամիջոցին մէջ, յորում իր հանգուցեալ ամուսին Ֆրետերիք Գ. կայսրը քաղցկեղի ահաւոր ցաւերը կը քաշէր փիլիսոփայական արիութեամբ մը, Ֆրետերիք - Վիքթորիա կայսրուհին օրինակելի համակերպութիւն մը և անձնուիրութիւն մը ցոյց տուաւ։ Վիլհէլմ Ա.ի մահուան հետեւանօք Ֆրետերիք Գ. Գերման կայսրութեան գահը բարձրացաւ 1888 մարտ 9ին, և հազիւ երեք ամիս գահուն վրայ մնալէ ետքը, մեռաւ 1888 յունիս 15ին։ Այդ կարճատեւ ժամանակամիջոցին մէջ ալ, ինչպէս միշտ, կայսրուհին արժանաւոր ընկերուհին եղաւ այս փիլիսոփայ վեհապետին։ Կայսրը հիւանդագին վիճակին մէջ, մահէ կ'ընէր տեղեկագրերը, առանց կուսարք գրուելիք նամակներուն, զորս կը գրէր կայսրուհին։ Եւ երբ կը զգար թէ մահը հասնելու վրայ է, հազիւ կանգ կ'առնէր ըսելու համար.— «Վերջս մօտ է»։ Ու կայսրուհին միշտ հոն էր, անդադար կնոջ մը բոլոր հոգածութիւնը, խանդաղատանքը դնելով իր խնամքին մէջ։ Անկէ ի վեր 13 տարի անցած է. այդ միջոցին կայսրուհին ապրեցաւ քօղածածուկ սառնկի մը պէս։ Անգամ մը Բարիզ ուղեւորեցաւ։ Այս ուղեւորութիւնը սխալ մեկնութիւններու տեղի տուաւ. թերեւս շատ կանուխ ըլլալուն համար։ Ֆրետերիք կայսրուհին կատարելապէս մասնակից էր իր ամուսնոյն յոյսերուն, ապագային հաշտութիւն մը գոյացնելու մասին երկու մեծ ազգերու՝ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ՝ միջեւ, զորս քաղաքակրթութեան գերագոյն շահը պէտք է միացնէ իրարու։ Արդէն Վիլհէլմ կայսրն ալ Ֆրանսացիները սիրաշահելու գաղափարով առաջնորդուած չէ՞։

Գերմանիա սրտայոյզ աերութեամբ պիտի ողջունէ դագաղը այս վեհապետուհւոյն, որուն առջեւ տխնածանօք կը խոնարհի ամբողջ Եւրոպա։

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ տեղի ունեցող զինուորական գործողութիւններուն վրայ նոր լուր չկայ։ Բայց յայտնի է թէ կռիւը կը շարունակուի, որովհետեւ եթէ Պօէրները տկարացած ըլլային, Անգլիացիները այնպիսի յաղթանակներ պիտի առնէին որ կարելի չպիտի ըլլար ծածկել։ Ուրեմն և թէ Պօէրները չեն տկարացած, հրոսակային կռիւն ալ կը շարունակուի։ Այս անորոշ վիճակէն դուրս կայ բան մը, որով շատ կը զբաղին այս միջոցիս Բարեյուսի մէջ, այսինքն նոյն ընդարձակ գաղթավայրին անապահով վիճակը։ Նոր հեռագիրներ կ'ըսեն թէ Անգլիական զինուորները բան մը չեն կրնար ընել այդ գաղթավայրը խաղաղեցնելու համար։ Իտալացիներ կը հաւատան թէ Անգլիական բանակը մեծ մասամբ պատանիներէ կը բաղկանայ, որոնք ընդհանրապէս աւելի յաջող կ'ըլլան ռեէ կռիւի մէջ։ Օր կ'ըլլայ որ ամենէն ընտիր զինուորներ, ինչպէս նաեւ Սկովտացիներ, կա'մ կը սպաննուին և կամ ետ կը դարձուին։ Հետազօտիչի պակասն ալ շատ սուղի կը նստի Անգլիացիներուն։ Անգլ. զինուորները լաւ գիտեն թէ երբ իրենցմէ 10 հոգի հետազօտութեան երթան առնուազն 8 պիտի սպաննուին ճամբուն մէկ անկիւնը, չգիտնալով թէ ինչպէս։ Այս ամէնուն հետեւանօք մեծ գժգոհութիւն կը տիրէ եղեր Անգլ. զինուորներուն միջեւ, հաշտութեան մասին։ Կանոնաւոր զօրքերը դառնութեամբ կը հարցնեն թէ ինչու համար իրենք ալ միեւնոյն ծառայութիւնը ընելով գաղթային զօրքերէն պակաս թոշակ կը ստանան։

—Ամսթէրտամէն կը գրեն թէ Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնատան կողմէ հրատարակուած ցուցակին մէջ իբրեւ «անյայտ եղած» նշանակուած զինուորները ուրիշ բան չեն, եթէ ոչ դասալիքներ։ Անոնք հրոսակախումբեր կազմելով ապերին անդին կ'ապաստանին, թէ՛ Պօէրներուն և թէ Անգլիացիներուն հաւասարապէս վնաս հասցնելով։ Այս դասալիքները զինուորական պահեստներ մէջ բերելով, բանի կը դարձնեն Պօէր ազատականներուն ուղեկցաները, և ասոր հետեւանքով շատ մը Պօէրներ կը սարքուին նորէն զէնք առնել Անգլիացիներուն դէմ։

ՆՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՄԸ կը վերցուի Քանթոնի մէջ։ Հոնկ-Քոնկէն կը հեռագրեն թէ Պոքսըրները բուան յայտարարութիւն մը ցրուեր են Քանթոնի մէջ, որ մեծ սպառնալիքներ կը պարունակէ օտարականներուն դէմ։ Այս յայտարարութիւնը բողոքէ այն կարգադրութեան դէմ, որով օտար աէրութիւնները կը պահանջեն որ որոշ տուրք մը հաստատուի Չինացիներու տուներուն վրայ, իբրեւ հատուցում այրիւր տուգանքի վճարման։ Յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ երբ Չինաստան ընդունի աէրութիւններու այս պահանջումը, այն ատեն ահեղ ապստամբութիւն մը պիտի ծագի։

ԱՊՍՏԱՄԲԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՎԵՆԵՑՈՒԷԼԼԱՅԻ ՄԷՋ.— Նիւ Եօրքէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Տքթ. Ռանճել Կալվիբրաս 5000 զօրք ժողվելով ապստամբեր է և Քոլոմպիայէն արշաւեր Վենեցուէլլայի նախագահ Զօր. Քասդրոյի դէմ գործելու համար, Սան Անթօնիօ տէ Թաչիրայի մօտ, Քոլոմպիոյ սահմանագլխուն վրայ։ Վենեցուէլլայի կառավարութիւնը 10000 զօրք զրկեր է ապստամբներուն դէմ։ Կացութիւնը ծանր է, կ'ըսուի, որովհետեւ ուրիշ ապստամբութիւններ ալ հաւանական կը նկատուին. ասկէ զատ Քոլոմպիոյ կառավարութեան հետ վէճեր ծագելէ ալ կը վախցուի։ Քարաքասի մէջ (Վենեցուէլլայի մայրաքաղաք) սահմանադրական բոլոր երաշխաւորութիւնները դադրեր են։ Միւս կողմէ սակայն, հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ապստամբապետ Տքթ. Կալվիբրաս զուրկ է զինուորական ծանօթութիւններէ, և չի կրնար գլուխը անցնիլ ապստամբական շարժումի մը։ Ասիկայ կը հաստատուի Վենեցուէլլայի Բաղխիի հիւպատոսին հասած հեռագրով մը, որով կ'ըսուի թէ Տքթ. Ռանճել Կալվիբրաս վարած ապստամբութիւնը խափանուած է բոլորովին։

ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Պերլինի թերթերուն մէջ երեւցած տեղեկութեան մը համեմատ, որ վերապահութեամբ պէտք է ընդունիլ, Վիլհէլմ կայսրը Զարին հետ տեսակցութիւնը պիտի ունենայ Պալթիկ ծովու մէկ նաւահանգստին մէջ, որ սակայն յայտնի չէ դեռ։ Թոյլտուիլ կը հաստատէ թէ Զարը Վիլհէլմ կայսեր հետ երկրորդ պիտի գտնուի Տանձիկի նաւային մարզանքներուն։ Մէկ քանի թերթեր կ'ըսեն թէ Վիլհէլմ կայսրը ներկայ չպիտի գտնուի Մայէնսի զօրահանդէսին։ Ասիկայ առաջիկայ կը ցուցնէ թէ Վիլհէլմ կայսեր՝ Էտուըրտ թագաւորին հետ տեսակցութիւնը յետաձգուած է։ Ֆրետերիք մայր-կայսրուհիին մահուան հետեւանօք թագաւորին Գերմանիա այցելութիւնը զուտ ընտանեկան է։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ հրաման տուեր է 38 նոր ընդծովեայ նաւեր ալ շինել, կարելի եղածին չափ շուտով։ Ասով Ֆրանսա ընդամէնը 49 ընդծովեայ նաւ պիտի ունենայ, բանմը որ Անգլիա անգամ չունի, և որ մեծ դեր պիտի կատարէ ապագայ ծովային պատերազմներու մէջ։

ՌՈՒՍ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ զեկուցեր է թէ ասկէ վերջը այն անձերը որոնք օգտակար ծառայութիւն կ'ընեն ռուսական հողին վրայ կամ հոն կանգ կ'առնեն, պարտաւոր պիտի ըլլան իրենց ինքնութիւնը հաստատող թուղթեր ներկայացնել, հոգ չէ թէ անոնք օտարական ընկերութիւններու կողմէ արտօնուած և կառավարութիւններէ վաւերացուած վկայականներ ըլլան, կամ լուսանկարներ որոնց վրայ առնուած են. գրուած պէտք է ըլլայ։ Այս հրամանին հակառակ վարուողները պիտի պատժուին, և իրենց օգտարկիները պիտի գրաւուին։

ԹՈՒԼԹՈՅ ԵՒ ԿԻՆԵՐԸ.— Մեծանուն վիպասանը սա կարծիքը յայտնած է ֆէմինիզմին նկատմամբ.— «Իմ անձնական փորձառութեամբս համոզուած եմ թէ կինը ետ է երիկ մարդէն։ Չէ եղած կին մը որ օրէնք մը հիմնէ, ոչ ալ մեծ կին-փիլիսոփայ մը գտնուած է։ Կիներուն խելքը շատ տկար է.... Բայց սակայն պատճառ մը չէ որ զանոնք սարքողութենէ ընկերական տեսակէտով։ Պէտք է որ բոլոր մարդիկները հաւասար ըլլան, հակառակ պարագային Քրիստոնէութիւնը հիմնովին կը կործանի։»

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԸ պուտտայական են եղեր Քրիստափոր Գոլոմպոսէն հազար տարի առաջ։ Այս կասկածը հետզհետէ հաստատել կը ջանան նշանաւոր հնագէտներ։ Անոնցմէ Անգլիացի մը, Գ. Ճօն Ֆրայըր, նոր փաստեր կը բերէ, ապացուցանելու համար թէ Չինացիները Գոլոմպոսէն շատ առաջ Ամերիկա երթալով, պուտտայականութեան գործածութեր են տեղացիները։ Գ. Ֆրայըր այս մասին կը յիշէ թէ Չինական մատենագրութեան մէջ բազմաթիւ ծանօթութիւններ կան Ամերիկայի մասին։ Չինացիները շատ լաւ կը հաշուէին այն հեռաւորութիւնը, որ կայ իրենց երկրին և Ամերիկայի միջեւ, և այդ հեռաւորութեան Ֆուսանկ անունը կուտան։ Կ'ըսեն թէ Ֆուսանկէն անդին կայ ուրիշ ովկիանոս մը (հիմակուան Ատլանտեանը), և Ֆուսանկի համար իրենց որոշած տարածութիւնը ճիշդ ու ճիշդ կը համապատասխանէ Մեքսիկայի տարածութեան։ Գ. Ֆրայըր կ'ըսէ նաև թէ Բուդդայի պաշտօնեական քուրմ մը Ամերիկա գացած է 499 թուականին, և տեսած է որ Ամերիկացիները պուտտայականութեան դարձած են 457ին, 5 քուրմերու ձեռքով։ Այժմ հաստատուած է որ երբ Սպանիացիները Մեքսիկա և Բէրու մտան, տեսան որ հոն տեղի ճարտարապետութիւնը, առմաքները, քանդակագործութիւնը, կառավարութեան ձեւը, ամուսնական և յուղարկաւորական արարողութիւնները, կրօնական սովորութիւնները են. յար և նման են Ասիոյ մէջ եղածներուն, երբ պուտտայականութիւնը նոր հիմնուած էր։ Գ. Ֆրայըր կարգ մը ամերիկեան քաղաքներու և Պուտտայի տեղանուններուն միջեւ ալ նմանութիւններ կը գտնէ, որոնցմէ կը հետեւցնէ թէ Պուտտայականները իրօք անցեր են Ամերիկա ու մնացած են։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱՐԱԳԻՆ վրայ բանուկ գործ կ'ըլլայ անգլիական հրապարակներու մէջ։ Բայց այդ կարագին կեղծն ալ կայ, և Անգլիացիներու վստահութիւնը բաւական խախտած է։ Այնպէս որ գործը մինչեւ դատարան ելած էր։ Ասոր առաջքը առնելու համար ռուսական կառավարութիւնը Անգլիա զրկած էր կաթնատեսուչ Գ. Աւեանթարը, պաշտօն յանձնելով անոր որ պաշտպանէ Ռուս իւղագործներու շահերը և ապացուցանէ թէ Ռուսական արտածուած իւղը չէ կեղծուած։ Անգլիոյ դատարաններուն մէջ քննուելով, Լոնտոնի մէջ ի նպաստ, իսկ Հըլի մէջ հակառակ վճիռ տրուեր է Ռուս իւղագործներուն։ Այս օրերս սակայն Հըլի վճռաբեկ ատեանը բեկաներ է երկրորդ աննպաստ վճիռը, և անարատ ճանչցեր է ռուսական իւղը։ Այս վճիռին հետեւանքով Անգլիոյ մաքսային վարչութիւնը դատական ծախքերը վճարելու դատապարտուեր է։ Նշանակելի պարագայ մըն է որ, Հըլի վճռաբեկ ատեանը ոչ միայն Ռուս, այլ նաև Տանըմարքայի և Անգլիացի մասնագէտներու ապացոյցներուն վրայ հիմնած է իր վճիռը, անտես ընելով Անգլիոյ կառավարական մասնագէտներու յայտարարութիւնները։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1319 Ռբ. — 1901 Լ.

Օր	ՅՈՒԼԻՍ	Րեպի-ուլ-ախըր	Օգոստ.
25	ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, Պահք։ Գիւտ. Աննայի մօր Ս. Աստուածածնի։	22	7
Ելք 5			Ելք 4.46

ՅԱՏՄԱԿԱՆ.—1792 յուլիս 25ին Յովսէփ արքեպս. Արղութեանց, որ 1800ին Հայոց Կաթողիկոս ընտրուած է, կը հիմնէ Գրիգորուպոլիս գիւղը։

☾ Վերջին քառորդ ժամ 15, րոպէ 32

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առաւօտ Ցելսիուսեան աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	32	Պէյրութ	28	Ալեքսանդրիա	18
Պերլին	18	Բարիզ	—	Վիեննա	15
Սոֆիա	23	Աթէնք		Թրիեստ	23
Իզմիր	—	Տրապիզոն	—	Նիւ-Եորք	29

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՆՊԱՍՏԻՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ երէկ նիստ ընելու հրաւիրուած էր, բայց շնորհաւորութեանց պատճառաւ այս գումարումը չկրցաւ տեղի ունենալ։ Անցեալ նիստին մէջ տրուած որոշման համեմատ, գաւառական որբանոցներու տեղ հաստատուելիք արհեստարաններու ծրագիրը մէկ մէկ օրինակ իւրաքանչիւր անդամի զրկուած է, որպէս զի իրենց կարծիքը նշանակեն և ժողովին բերեն, ըստ այնմ վերջնական ձեւ մը տալու համար այս ծրագրին։ Երէկ այս աշխատութիւնը չէր կրնար գլուխ ելլել, որովհետեւ ծրագիրը դեռ նոր հաղորդուած է իւրաքանչիւր անդամի. ուստի, ինչպէս կը լսենք, յանձնաժողովը յառաջիկայ երեքշաբթի գումարել նիստ պիտի ընէ, և այդ ծրագիրը նկատողութեան պիտի առնէ։ Շատ կարեւոր ձեռնարկութիւն մըն է այս որ պէտք է գլուխ ելլէ։ Ստոյգ է որ այլ եւս որբանոցները պահելու դիւրութիւններ չկան, բայց պէտք է միջոցներ խորհիլ մշտնջենաւորելու արհեստանոցները, որոնք ներկային ու ապագային մէջ շատ օգտակար կրնան ըլլալ և կը յուսանք թէ բարերարներ ալ չեն պակսիր որ այս նպատակաւ կտակներ և նպաստներ ընեն։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպ. Յովհաննէսեանի։ Ներկայ էին Տ. Վահրամ եպս. Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեան և քահանայ անդամները։ Ժողովը Ազգ. Թերթերէ տեղեկանալով որ Ամասիոյ և ուրիշ վիճակի մը մէջ, բողոքական քարոզիչներ հրաւիրուած և քարոզ խօսած են Հայ եկեղեցւոյ մէջ, և որովհետեւ ժամանակ առ ժամանակ շրջաբերականներով արգիլուած է ոչ թէ օտար, այլ նոյն իսկ Հայ եկեղեցւոյ պատկ ուսումնական աշխարհականներու եկեղեցւոյ մէջ քարոզ կամ ներբող խօսիլը, հետեւաբար որոշուեցաւ նոր շրջաբերականով մը կրկնել այն արգելքը։—Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ 13 ամուսնական խնդիրներու քննութեամբ և կարգադրութեամբ։ Ս. Պատրիարքը շնորհաւորութիւններ ընդունելու համար զբաղած ըլլալով, չկրցաւ նախագահել Կրօն. Ժողովոյ նիստին։

ՆԵՐԿՈՅԱՍԱՆ մարգարէից տօնախմբութեան և Ս. Պատրիարք Հօր անուան տօնին առթիւ, երէկ առաւօտ, Մայր եկեղեցւոյ մէջ Պատարագ մատոյց Խոսրով Ս. Վ. Պէհրիկեան։ Եկեղեցական արարողութեանց աւարտելէն յետոյ Ս. Պատրիարքը, Ազգ. Պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ ընդունեց շնորհաւորութիւնները։ Մայր վարժարանի աշակերտները, առաջնորդութեամբ իրենց տնօրէնին և ուսուցիչներուն Ազգ. Պատրիարքարան երթալով շնորհաւորեցին Ս. Պատրիարքը, և այս առթիւ շրջանաւարտ աշակերտներէն մէկն ալ ուղերձ մը կարդաց։ Ապա աշակերտաց Ս. Պատրիարքին անուան ձօնուած երգեր երգեցին։ Աշակերտներուն շարք բոլորներէն և։ Նոյնպէս Ս. Յակոբայ որբանոցի սաները Պատրիարքարան գալով յատուկ ուղերձով մը շնորհաւորեցին Ս. Պատրիարքը, որոնց պատասխանեց սիրալիր խօսքերով, և անոնց իրենին ալ ինչ ինչ հրահանգներ տուաւ որբանոցի և որբերու մասին։ Եկեղեցական դասէն Սրբազնութեան շնորհաւորութեան եկան Տ. Մեսրոպ արքեպս. Սուքիասեան, Տ. Գրիգորիս արքեպս. Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ եպս. Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեան, Տ. Հմայեակ եպս. Դիմաքսեան, Տ. Մկրտիչ եպս. Վեհապետեան, Տ. Եղիշէ եպս. Ապահունի, Տ. Գէորգ եպս. Երէցեան, Տ. Յովհաննէս եպս. Արշարունի, բազմաթիւ վարդապետներ և քահանաներ։ Իսկ աշխարհական դասէն վարչական ժողովներու, տեսուչ խորհուրդներու, հոգաբարձութիւններու և Թաղ. Խորհուրդներու անդամները և Ազգ. և Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը որոնք արժանավայել կերպով հիւրասիրուեցան։ Նոյնպէս շնորհաւորութեան համար Պատրիարքարան եկան Յունաց Պատ. Փոխանորդ Տ. Արիստարքոս և Զօլաքիտէս էֆ. Հայ-Կաթոլիկներ Պ. Պատրիարքին Փոխանորդ Արփիարեան Արքեպ. ընկերակցութեամբ կաթողիկոսական քարտուղար Գէորգ Ս. Վ. Թէրզիպաշեան- Հայ-Բողոքականաց ազգապետ Յակոբ էֆ. Պօյաճեան, Պուլկար էկզարքին փոխանորդը և գործակատարը, Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութենէն Հայր Մէնէվիշեան և Հայր Գալէմքեարեան և Հէլլէն դեսպանատան թարգմանը։ Կրօնական գործոց տեսուչ Ջիվէր պէյ ալ յատուկ պաշտօնատարի մը միջոցաւ շնորհաւորած էր Ն. Սրբազնութեան անուանտօնը։

ՓՈԽԱՆՈՐԴԱՐԱՆԷՆ շրջաբերական մը զրկուեցաւ երէկ Պոլսոյ բոլոր աւագ քահանաներուն և Թաղ. Խորհուրդներուն, որով կը ծանուցուի թէ Ս. Պատրիարքին հրամանաւ. անցեալ տարիէն ասկէն ի վեր աէրութեան մարդահամարի վարչութեան կը տրուին ամուսնութիւններու ցուցակները, մասնաւոր ջնջմատետրներով հին սովորութեան համեմատ։ Բայց որովհետեւ մարդահամարի վարչութիւնը հիմայ «Օսմանեան թէզքերէ»ները պահանջած է, որպէս զի նախ ամուսնացողներու տեղափոխութեան և ապա ամուսնութեան անձանագրութիւնը կատարէ, քանի որ ամուսնացողներու շատերը չեն բնակիր այժմ այն թաղերը ուր մարդահամարի ատեն արձանագրուած են և անհրաժեշտ է այդպիսիներու տեղափոխութիւնը կատարել, ուստի փոխանորդարանը կը ծանուցանէ քահանաներու և Թաղ. Խորհուրդներու որ ասկէ վերջ փեսացուներու և հարսնցուներու տեղափոխութեան այդ գործողութիւնները պիտի կատարուին այն տուներու վրայ, ուր տեղի պիտի ունենան հարսնիք և այս տանտէրերը պիտի ներկայանան Պատրիարքարան պաշտօնագիր առնելու համար, հակառակ պարագային հրամանագիր չպիտի տրուի։ Նոյնպէս կարգ մը Թաղ. Խորհուրդներէ գանգատ եղեր է թէ, մինչդեռ փեսացուներու տանտէրերը, անոնց բնակած թաղերու Թաղ. Խորհուրդներէն ծանուցագիրներ կ'առնեն, բայց պակասութիւններէն վերջը չեն յանձներ պատկանեալ Թաղ. Խորհուրդներու որով թաղային արձանագրութիւնք կամ բնաւ չեն կատարուիր կամ կանոնաւոր չեն ըլլար, ուստի փոխանորդարանը կը պատուիրէ որ ասկէ վերջ հերթի գործադրուին հրահանգին արձանագրութիւնները բոլոր քահանաներու և Թաղ. Խորհուրդներու կողմէ։ Այդ արձանագրութիւններու չհամապատասխանող ծանուցագրով ներկայացող նշանախօսութեան գործողութիւնները չպիտի կատարուին և պատասխանատու պիտի նկատուին այն տանտէրերը և Թաղ. Խորհուրդները որ այդ զանցառութեան մէջ գտնուած են։

ՎԱՆԷՆ կը գրեն թէ այս միջոցին վարժարաններու և որբանոցներու տարեկան քննութիւնները վերջացեր են։ Վարդավառի տօնին և երկրորդ օրը Սալնապատի աղջկանց որբանոցի քննութիւնները կատարուեր են, և աշակերտուհիները շատ յաջող պատասխաններ տուեր են. ներկայ գտնուեր է խուռն երկսեռ բազմութիւն մը։ Հանդէս մըն ալ սարքուեր է Սահակ Վ. Աղաղամեանի նախագահութեան ներքեւ՝ որ կարճ ատենով Սալնապատ վերադարձեր է այս տօնին։ Մէկ քանի որբուհիներ արտասանութիւններ և ճառեր կարդացեր են և հոգաբարձութեան գեր նախագահ Ղեւոնդ քհ. Սոփրանեան կարդացեր է վանքի և որբանոցին 1900 տարւոյ հաշուեկշիռը, և տեղեկութիւններ տուեր է որբանոցի վիճակի վրայ։ Յիշելով քաղաքին յայտներ է թէ Նիւ-Եորքի Հայ տիկինները իրենց պաշտպանած որբուհիներուն թիւը 20էն 30ի պիտի բարձրացնեն, նպաստն ալ պիտի շատցնեն։ Եգիպտոսի ազգայիններն ալ 6 որբ որդեգրեր են, Լեավանայի ազգայինները ալ 2 որբ։ Հիմայ որբանոցին մէջ 61 պատսպարեալներ կան որոնց պաշտ-

պանուած են Տիկինն-ամբրեանէ, Նիւ-Եորքի որբախնամէն, վանքէն և երկաթ ալեհատ բաներէրէ։ Ասոնց վրայ մէկ քանի օրէն պիտի աւելնան եղեր 16 որբեր ալ։ Նոյն օրը որբանիներու ձեռագործները 2000 դ.ի վիճակահանութեան դրուեր են. առաջուան վաճառումը լմնցնելուն պէս վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

6 Օգոստոս 1901

Ֆրանսական 3% գրաւեալ	101·32
Բէժի	315
Գօնսոլիա	25·02
Երկաթուղի	104·75
Գանք Օթթոման	527·
Թրանուվէ	83·25

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առաւօտուն)

ՊԱՇՏՕՆ.— Գալ գաւառակին (Գօնիա) նախ անուանեցաւ Մալաքկեաթ նախ Հաճըզ Իսմայիլ էֆ.։

Ապա էթէ նախ՝ Իւրկիւպի նախորդ նախ Մուսթաֆա Խէյրուսի էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուշայի Ա. Ասիճեան ազգուեցաւ կայս. Անձնական Գանձուն Ա. քարտուղար Գէորգ Սըզագի պէյի և Բ. ասիճեան՝ Ա. Խաչիժ Հաճի Խոյթի պէյի։

Մխիթէմայիզի ասիճեան կայս. Անձնական Գանձուն Դ. քարտուղար Ալի Րիզա պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ակնակուռ Օսմանիյէ պատուանշան արուեցաւ Մէջլէնգուրկ Շէվերինի Ժան Ալպէրէդ գունդին։

Ա. Մէհմէթէ՝ Բէօյսի Հայնրիհ էչմանին։

Ա. Շէֆգաթ՝ Մէջլէնգուրկ-Շվերինի գունդին.

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՇՈՒՐՆԱԻԱՅԻՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Կը հաւատայի թէ Եգիպտոսի Խեդիվ Աբբաս Հիլմի փաշա ժառանգէր է Մէյներկրկական մէջ Եգիպտական ռազմական չոգենաւերու երթեւեկութիւն մը հաստատել։

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԱՖղանայի դիւանագիտական հին յարաբերութեանց վերաբերեալ կարգ մը գաշնագրեր գտնուեր են վերջերս Բաբիլի Տանդ փողոցի առուներէն մէկուն մէջ, մինչ գործաւորները կ'աշխատէին այդ հին առուները փլցնելու։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Կայս. կառավարութիւնը իր հաւանութիւնը յայտնած է Պուէնոսայրէսի իտալական նոյորդ դեսպան մարքիզ Բարզոնեռա ի Մալասբինայի մայրաքաղաքին դեսպան անուանման մասին։ Գ. ան Մալասբինա, ինչպէս գրած ենք, մէկ քանի օրէն մայրաքաղաքս պիտի գայ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանատան Քարգման Գ. Վալլոն, որ վերջերս կրնայ և Ծունասան գացած էր, առջի իրիկուն մայրաքաղաքս գարձաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Ֆրեյերգ մայր-կայսրուհիին մահուան առթիւ Բերայի եւ Քարաքիոյ Գերման դեսպանատունները, դեսպանատան պահականոցը, ինչպէս նաև օտար պահականոցները երեկ ի նշան սգոյ կէս դրօշակ պարզած էին։

—Օտար դեսպաններէն ոմանք անձամբ եւ մէկ քանին ալ իրենց Ա. Քարգմաններով Գերմանական դեսպանատան գործակատար Գասոն ըլ Վանկենհէյմի յայտնեցին իրենց ցաւակցութիւնները այսառթիւ։

—Վեհ. Սուլթանը Վիւհելմ կայսեր հեռագիր մը ուղղելով իր խորին ցաւակցութիւնները յայտնեց, Ֆրեյերգ մայր-կայսրուհիին մահուան առթիւ։

—Վեհ. Սուլթանը Վիւհելմ կայսեր հեռագիր մը ուղղելով իր խորին ցաւակցութիւնները յայտնեց, Ֆրեյերգ մայրկայսրուհիին մահուան առթիւ։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան կողմէ գաղթականներուն ուղղուած չրջաբերական մը կ'ըսէ թէ՝ անհատական նախաձեռնութեամբ դէպի Ամերիկա ելլելու համար երեք հարիւր ոսկիէն աւելի գումար մը ունենալ պարտաւոր չեն գաղթականները։ Ասոնց համար բաւական է որ 50 ոսկի գումար մը ունենան։

ԱՐՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ քննիչ յանձնաժողովը առաջի օրը Ջազարքատեսութեան մէջ գտնուելու, Նախարարութեամբ Գազարեան Բրեվան փաշայի։ Այս նախաքննիչ եր նաև Տօքթ. Գիչ, որ մինչեւ կիրակի օրը առկախի վերջնական կարծիք մը չէր յայտնած։

ԱԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութեանց մայրաքաղաքին ներկայացուցիչներուն կողմէ կազմուած հսկիչքոմն երեկ առաւ ծանօթութիւն Յու կէսին գումարում մը ունեցաւ։ Այս նախին մէջ գարձեալ նկատողութեան առնուեցաւ այն ընդհարքը որ յառաջ եկած է «Պուլկարիա» և ուրիշ կարգ մը ազահովագրական ընկերութեանց հսկիչքոմներուն միջև։ Այդ ընկերութիւնները սինգիքային հասարակաց սակագինէն տարբեր գիներով ազահովագրութիւններ կը կատարեն։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգամանքն թոյլ տուաւ վերահսկողութեան վարչական խորհուրդը որ տասնեակ մը իվեր ընկղմած էր, պիտի վերակազմուի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան նորընտիր հաշուակալ Բազիլ պէյ էսքինեան և Սելանիկի տասնորդի արդ գանձման գործոդութեանց հսկելու համար այդ կողմերը գացած ըլլալով իր տեղը փոխանորդաբար հաշուակալութեան պաշտօնը պիտի վարէ հաշուակալի օգնական Ապահիրրահման պէյ։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.—Կիրակի օրը Բորդ-Սախի մէջ ժանտախտի 1 նոր դէպք և 1 նոր մահ պատահած են։

ՕՈՒՆԱՑ Տ. Եոսֆիմ Պաղիքեաքճի որուած է նորոգել տալ Ֆենէրի Պատրիարքարանը, որ 20 տարիէ ի վեր ոչ է նորոգութեան ենթարկուած չէ։ Այս նպատակաւ Պատրիարքարանի մէջ հանգանակութիւն մը բացուած է, որուն պիտի մասնակցին Օրոն հասարակութեան կարող անդամները։ Հարկ եղած նորոգութեանց ծախքը 500 ոսկի կը հաշուուի. սակայն կը յուսացուի որ հանգանակուած գումարով կարելի պիտի ըլլայ ա՛լ աւելի լաւ կերպով վերանորոգել Պատրիարքարանը իր յարգանքց չէնքերով։

ՀԱՆԳՈՒԻՑԵԱԼ Օրոն ժեծահարուստ Աչիլորուլոյի ժառանգութեան խնդիրը գատական դժուարութեանց բազմած է։ Բարեկեան գատարանները ժողմած են կասկին գործադրութիւնը այդ գաղաքին հելլենական հիւպատոսարանին յանձնել, հակառակ հիւպատոսին դիմումներուն, որովհետեւ Ֆրանսական օրէնքը կը արտօնէ որ Ֆրանսա ժառնդ օտարականի մը կտակը Ֆրանսական իշխանութեանց կողմէ գործադրուի։

ՆԳԻՊՏՈՍԻ մէջ վերջերս կատարուած մարդահամարէն կը տեսնուի թէ Գահիրէի բնակիչներուն այժմու թիւն է 501406, իսկ Ալէքսանդրիայինը 263967։ Գահիրէի մէջ դանուող ներոզագիներուն թիւն է 33 հազար 320, իսկ Ալէքսանդրիոյ մէջ գտնուողներունը 46620։

ԿԷԼԻՊՕԼՈՒԻ Ֆրանսական գերեզմանատան մէջ օգոստ. 2ին հանդիսաւոր բացումը կատարուեր է հակոյ յիշատակարանի մը, որ կանգնուած է Ֆրիմի պատերազմին ատեն մեռած և հելիոպոլսի գերեզմանատան մէջ թաղուած 5000 Ֆրանսացի զինուորներուն ի յիշատակ։ Այդ հանդիսին ներկայ գտնուեր են Ֆրանսական «Վոթուա» պահականաւին հրամանատարն և սպաները, քաղաքին Ֆրանսական հիւպատոսը, Օսմ. իշխանութիւնները եւն. Հանդէսը սկսեր է Հաւիսիյէ և Մարսէյեզ քայլերգներով և փակուեր է «Վոթուա»ի նաւաղներուն կողմէ երեք անգամ կրկնուած հրացանաձգութեամբ մը։

ՇԱՆՐ ԿՌԻԻ մը սեռի ունեցեր է Գահիրէի մէջ չորեք իրիկուն ժամը 7ին (Ը. Ե.) ատեններդ։ Այս մասին հետեւեալը կը գրեն.—«Քաղաքիս էզդեհիէ թաղը չորեք իրիկուն մեծ յուզումի մը մասնուեցաւ ծանր կռիւի մը հետեւանօք, որ ծագած էր ցոփակեաց անձերու միջեւ, գերեզմանոց մէջ սպասուոր մէկ քանի ոգիներու պատճառաւ։ Բէվոլվէրի գնահակներէն սկսեր մինչ Ծարութիւն Սըվաճեան անուն անցորդի մը ոտքը վիրաւորեց ծանրապէս։ Վիրաւորեալը անմիջապէս պահակատոց և անկէ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Կը վախցուի որ ոտքը կարել պէտք պիտի ըլլայ։ Գնահակներէն մին ալ ձի մը սպանեց։ Երեք ձերբակալութիւններ կատարուեցան։ Ձերբակալուղներէն մէկուն քովէն 37 ոսկի գտնուեցաւ, որով գրամական հետեւութիւն մը պիտի ըլլայ անշուշտ Ծարութիւն Սըվաճեանի։ Երկու խոշոր բէվոլվէրներ և երկայն դաշոյն մը գրաւուած են։ Քննութիւն բացուած է, մինչ կատարողներն ալ ձերբակալելու համար։»

ՇԻՐՔԻՆԻ Ա այրքէի վարչութիւնը, ինչպէս գրած էինք, միայն կիրակի օրերու համար որոշած եր զբօսանաւ չոգենաւ մը զրկել Գեօյլիւքաերէեն Մեծ-Կղզի և փոխադարձաբար։ Մահմուտէի վարչութեան վերաբերեալ օգնական Ձոն փաշա Ավրամիէս Շիրքէթիին թէղգրէթ մը գրելով յայտարարեր է թէ՝ Շիրքէթիի չոգենաւերը ամէն վերջը պէտք չէ Մահմուտէի չոգենաւերուն նաւամատոյցները հանդիպին, և փոխադարձաբար։ Ասոր վրայ նկատելով որ 11 տարի առաջ գոյացած համաձայնութեան մը համեմատ կիրակի օրերը զբօսանաւ չոգենաւ մը կրնայ երթեւեկել, և մանաւանդ նկատելով որ Կղզի գոյող Շիրքէթի չոգենաւը ոչ թէ չհոս ալ ուղեւորներուն փափաքին համար կերթեւեկէ, Շիրքէթի վարչական Խորհրդոյ անդամ Հասիպ պէյ հարկ եղած բացատրութիւնները առնու համար ծովային նախարարին զրկուած է։

—Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը որոշած է 32 եւ 33 թիւ չոգենաւերուն նըստարան անցնել. նաւաբաններուն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—«Մոտահ» իր երեկուան թիւին մէջ յայտարարելով որ նեղի Գաբուի Հայ ազկանց վարժարանին մէջ ջրանկիրներուն յանկարծակի էօվուլին մէջ ջրանկիրներուն խանուելէն և հնազանդել ելլելէն յառաջ եկած ազատութիւնը վարժարանին մաքուր օդը կ'ապահովէ և խմուելու ջուրին տեղն ալ ճեմիչներուն չատ մօտ կը գանուի, խնդիրը ճեռնհաս պաշտօնատան ուշադրութեան կը յանձնէ և կ'ապահովութիւն պարզել այդ չէնքը։

—Սխալած ալ խօսելով իրիկուններդ Բերա Գալեհանէ Գուլլուգ և Հաճալ Պաշի փողոցներուն մէջ բանջարեղէններու եւն. խոպոչին վրայ կ'ըսէ թէ այդ խոպոչին հետեւանօք գոյացած ազատութիւնները փողոցներուն մէջ մնալով տեղէն անմաքուր հոտ մը յառաջ կը բերեն եւ օդը կ'ապականեն։ Նոյն իրերը այս բանին դարման մը առնելու համար կ'ապահովութիւն տեղ տեղ սնուսուկներ հաստատել, ուր չորնուն վաճառականները պարտին նետել իրենց անմաքրութիւնները։ Այս սնուսուկները ապա թաղապետութեան ջնջիկներուն ձեռքով կրնան պարպուիլ։

ՀԱՑՑԱՐ-ՓԱՇԱ երթեւեկով թէ 11 չոգենաւին անկանոն երթեւեկութեան վրայ ել. Հերբլաց դարձեալ մէկ քանի դիտողութիւններ կ'ընէ և կը խնդրէ որ այս մասին ժէլոններ ձեռք առնուին.

ԳՈՂՈՒԹԻԻՆ.—Իտալական դեսպանատան Ա. Քարգմանին տան մէջ անցեալ օր գողութիւն մը գործուեր է այդ տան զաւակներուն եւ անոր հոմանիին կողմէ, որոնք երկուքն ալ ձերբակալուած են։

«ԼԷ ԲՐՈՎԷՆՍ ՐԷՒԻՆԻ» ազահովագրական ընկերութեան մասին մեր մինչեւ հիմա գրածներուն մէջ կ'ըսէինք թէ՝

Ա.— Նոյն ընկերութիւնը իր գործառնութիւնները դադրեցուցած է Պոլսոյ մէջ,

Բ.— Հետեւաբար Արշակ Ունճեան առնուն անձը իրաւունք չունի այս իրողութիւնը ժողովուրդէն գաղանի պահելու, և վերջապէս,

Գ.— Արշակ Ունճեան պարտաւոր էՊոլսոյ մէջ իր գործառնութիւնները դադրեցուցած ըլլալը հրապարակաւ ծանուցանել։

Արշակ Ունճեան առանց ուզղակի պատասխան տալու ասոնց, կարգ մը տեսակի հրապարակութիւններ և զրպարտութիւններ կ'ընէր հոս ու հոն, յայտարարելով թէ մեզի դէմ դատ պիտի բանայ էլեւ։

Արդ, երեկուան Աբեսէթին մէջ նոյն ինքն Լէ Բրովինս Րէյնէյի գրիւսելի անօրէն Գ. Ժ. Պ. Ուոլֆ կը յայտարարէ թէ նոյն ընկերութիւնը այս տարի մայիս 20էն ի վեր դադրեցուցած է իր գործառնութիւնները Թուրքիոյ մէջ։

Ահա ուրեմն պաշտօնապէս կը հաստատուի ինչ որ կ'ըսէր Սուլհանտըկ մինչեւ հիմա, բան մը զոր այսօր Արշակ Ունճեան կը սահուուի խոստովանիլ, թէ մեծ ցաւ իր սրտին է.... քաւականի։

Կը հետեւի ուրեմն թէ Արշակ Ունճեան 640Ր չարունակաբար իր յանախորդներէն, մայիս 20էն մինչեւ այսօր առիկա գաղանի պահելով, թէ՝ Գալհանէթգաւառներըտիրապետ ամէն զրպարտութիւններէն, խաբեպատիր յայտարարութիւններէն վերջը Արշակ Ունճեան Թող դատ բանայ հիմայ, երէ այնչափ յանդգնութիւն ալ ունի։

Սուհանդակ լաւ դաս մը առած եղաւ Ունճեանի, պատասխանատուութիւն ընդունելու կերպը սորվեցնելով և հասկցնել տալով յիշեալին, թէ ասկէ եաքը ինքը երէ ուրիշ ընկերութեան մը գործակալութիւնը պատնէշէ, լրագիրներուն մէջ գրամագլուխ կրկին գումարով չնշանակէ։

ՀԵՒԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 5 օգոստ.—Թրէնճիներէն հետագիր մը կը ծանուցանէ թէ զինուորական պաշտօնատար Թրէն-Լօ-Հսիանկ՝ Շէնչուի գեղացիները համոզեր է որ չվճարեն առագաստի հաստատման համար իրենց վրայ դրուած տուրքերը։ 700 գիւղեր, որոնք 20-30000 բնակիչ ունին, համոզուեր են ասոր։ Իրենց մեծերը են վի-վէյի բանակէն փախած զինուորներ և ատոնք են

Այս ազատամարտերուն դէմ զրկուած զօրքերը անկարող եղեր են բան մը ընելու։

ՌԻՒԻՆ.— Շոնհայգուստէն անդին ընդհարում մը տեղի ունեցեր է Ռուսերուն և ազատամարտ Չինացիներուն միջեւ։ Ռուսերը մեծ յաղողութիւն ձեռք չեն բերած։

ԹԻՆՉԻՆ.— Ուչանկի տեղային իշխանութիւնները երեւան հաներ են թէ ճարտոնցի գինուորական մարդիչ մը, որ այժմ Ճարտն կը գտնուի, յարաբերութեան մէջ էր Յու-Տու-Փիսօի գաղտնի ընկերութեան հետ, որուն գէնք և ռազմամթերք կը հասցնէր։ Հետքէն չինական պաշտօնատարները գերեր են Թօքիօի կառավարութեան, որ անոր Չինասան վերադարձը պրպտէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Մէյլ կը ծանուցանէ թէ կառավարութիւնը ետ առած է պաշտօնական տեղեկութիւնները իրեն չհաղորդուելու որոշումը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Լէտլ Անդիլէր յօգտուած մը կը հրապարակէ մաքսային նոր սակագրէն ճշմարտապէս հետեւանքներուն վերայ Ռուսական մասին, և երկիւղ կը յայտնէ թէ՝ մի գուցէ ասկէ ապառաջ ըլլայ որ Ռուսական Ռուսերոյ կողմը յարի։ Նոյն թերթը կէս-պաշտօնապէսկը ծանուցանէ թէ մաքսային սակագրէն ոչ թէ տեղի չէ, և կրնայ չատ փոփոխութիւններ կրել չհակից տերութեանց նպաստաւոր եղանակով։ (Տես այս օրուան խմբագրականը։ Ծ. Խ.)։

ՔԻՕՍԹԷՆՃԻ.—Ռուս դեր-ծովակալ Հիլատրանա երեկ այցելեց Ռումանական նաւատորմի հրամանատարին։ Գաղտագաղտութեան կոզմէ արուած պատճառներէն զատ, Ռուս դեր-ծովակալը Սիներթա գնաց։

ՍԻՆԱՑԻԱ.— Դեր-ծովակալ Հիլատրանա և Ռուս սպաները հասան։ Բարեբաստ զօրաւորը պատնէշ ոգլունեց յանուն կարգ թագաւորին։ Գեղայհկերոյթ մը արուեցաւ իրենց՝ Բելէզի գղեակին մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Բերքին հասած հետագիր մը նշելով, դեսպանները ծանուցեր են իրենց կառավարութիւններուն թէ օտար զօրքերու մեկնելէն ի վեր քրիստոնեաները վերսկսած են օտարականներուն դէմ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լօրա Ռիչընըը կը հետագրէ թէ հաւատարիմ կը մատածուի Օրանժիններուն մէջ։

ԱՑԱ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 6 օգոստ.— Ֆրեյերգիք մայր կայսրուհիին հանգիստը չոս հանդարտ եղաւ։ Ցուզարկաւորութեան օրը որոշուած չէ։

ՀՌՈՄ.— Աօսթոյի դուքսը իտալիոյ Թագաւորին և Թագուհւոյն ներկայ պիտի գանուի Ֆրեյերգիք կայսրուհիին յուղարկաւորութեան։

ՍՈՒՐՃԱՆԴԱԿ„Ի
ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

կը ապուին ամէն տեսակ Տաճկերէն, Հայերէն և Գաղղիերէն գիրքեր, տետրակներ, մահազդներ, նամակի պլուխներ, և կը կատարուին ուրիշ ամէն տեսակ տպագրական գործեր, գիւրամատչելի պայմաններով։

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է

կէս օրէն վերջ, թերթը առաւտեան ելլելուն համար

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երեկ երեկոյ գոցուեցաւ	26·37
Երեկուան բարձր գինը	26·38
Երեկուան վար գինը	26·36

ՐՈՒՄԵԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երեկ երեկոյ գոցուեցաւ Ֆր.	103·75
Երեկուան բարձր գինը	104·37
» վար »	103·37
Բէժի Լ. Օ.	13·10
Թրամվայ բաժնեթուղթ	5·85
» պարտաթուղթ	476
» Ժանիասես	1·60
Օսմ. ազահովագր. ընկ. Լ.Օ.	3·85
Բրիօրիթէ Թիւրք	—·—
Թրանուվէ Ֆր.	82
Գրաթ	462.
Գրեթ Ֆոնսէ Էժիբսիէն	261·50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Օգոստ. ԲԱՐԻԶ 5 Օգոստ.

Ապիւճան		Ֆրանսական	
Անգլ. գոնս.	93·50		101·32
Օս. գոնս. սէռիB	49·50		
» » » C	26·63		
			25·07
» » » D	24·50		25·10
Գանք Օթթօմ.	11·—		528·
Թրանուվէ	3·37		83·50
Եգիպտական			106·—
Օսմ. Բէժի			314·
Բրիօրիթէ			507·
Օսմ. Մաքսատուն			516·
Օսմանիէ			474·
Գրեթ Լինկե			1032
Իտալական			96·80
Սպանիական			70·80

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ՀՆԹԱՑՔԸ

Մէհմէթէ արծաթ	Ղ. 108·03
Մէճիտիէ	102·
Անգլիական ոսկի	110·02
Ֆրանսական ոսկի	87·24
Գրիժիէ	31·07
Բօլ	90·30
Ռուսւի Քուփոնդրամ	8·58
Լիռան 3 տժիս	109·13
Բաքիզ	22·91

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ԷՏԻՐՆԷ

Ա. Պոլիս համառուն վիլայէթին կուսակալանիստ քաղաքն է։ Երկաթուղիով հաղորդակցութեան մէջ է Պոլսոյ, որմէ ահմանի և Տէեէզմէի հետ։ Ճամբայ համբով 44 ժամ հեռաւորութիւն ունի Պոլիսէն։ Գաղաքը չինուած է Թունճա և Մարիցա գետերուն մօտ. այս վերջինը իր մէջ կ'ընդունի փոքր ինչ հետու դէպի արեւմտեան Ադրա գետակը՝ որ կուգայ Տէեօթ լեռներէն, ու քիչ մը վարով՝ քաղաքին հարաւարեւելքի ծայրը Թունճան։ Սքանչելի են գետեզերեայ զբօսավայրերը, ուր Ա. Պոլսեցին գիւեր հանդիսի ժամեր անցընել առուտան գեղեցիկ եղանակին մէջ. բայց յառաջ քիչ վառագ չեն քաղաքին համար այս կողմերը. յանկարծական յորդումներ մերթ կը փճացնեն մշակուած գետափնեները, նա՛ մանաւանդ Աբ-Ադրայի և Քիրիչխանէի թաղերը կ'ողողին ամրողջովին՝ չատ անգամ տուներ քանդելով ու կարասիներ ոչնչացընելով։ Անցեալ ձմեռուան մէջ երկու անգամ ողողում պատահելու դարձեալ։ Հողագործական տեսակէտով երէ դիտուի, կը տեսնուի որ Մարիցայի ու Ադրայի յորդումը տեղով ծածկած է կարգ մը գետափներ՝ որոնք երբեմն բերրի բանջարանոցներ էին։ Այսպէս չէ Ունճայի յորդումը՝ որ պարբերաբար կու մը կը թողու մէջը։ Ժողովուրդը չէ կրցած սոյն գետերէն պէտք եղածին պէս օգտուիլ տակաւին. երէ կրազացները մէկդի առնենք, չէնք գտներ այն ահագին օգտութիւնը զոր կարելի էր ձեռք բերել ուրիչ զբաղած տեղերու բնակիչներուն պէս։ Էսքրնէի կղզման բարեբաստ է, թէեւ ձմեռները ցուրտ։ Հմայիլ ջուր կը հայթայթուի մանաւանդ Ադրայէն, բայց չեն պակսիր նաև քաղցրահամ ջուրի աղբիւրներ։ Գաղաքին դիրքը չատ անկանոն է, գլխաւոր փողոցները կը տեսնես ժամէն կողմ։ Անհատական չէնքերուն մեծ մասը անուշ տեսքով իրենց հետաքրքիր մը են։ Գիտենք որ Ա. Պոլիսը առաջին մայրաքաղաքը եղած է Օսմ. կայսրութեան։ Պոլսոյ առաւելագոյն մաս. Հարհրհչէն Սուլթաններ չինած են հոյակապ չէնքեր ու քաղաքը զարգարած գեղեցիկ կերպով. նոյնը չպատահած է մինչեւ մեր օրերը։ Կայս. պալատի մը պահպանելի մնացորդները կը տարբերանան Թունճայի գեղածիծաղ ափերուն վրայ։ Բազմաթիւ մզկիթներ՝ որոնց 10 հատը կայսրերը չինած են, իրենց մինարէներու սրածայրերովքաղաքին մէջ որոշ տպաւորութիւն կը գործեն գիտողին վրայ։ Սոյն մզկիթներուն մէջէն նըշանաւորագոյններն են Սուլթան Սէլիմի, Իւչ չերիֆէլիի, Էսկի Ճամիի և Գայրաթիի հոյակապ մզկիթները, որոնց մաղթները իր Արաբական ու Բիւզանդական հիասքանչ ճարտարապետական ներդաշնակ միաւորութիւնովը զարմացում ու տպաւորութիւն կ'ազդէ ուշադիրի մը աչքերուն։ Կան նաև չատ մը Թէքէքէներ, բազնիքներ, խաներ, կամուրջներ ու ընդարձակ քարուկիր դղյուկայ մը՝ «Ալի Փաշա Զարշըսը» անունով։ Երկաթուղիի կայարանը քաղաքէն 15 վայրկեան չափ հետու է, և յամառ նորոգուող խճուղիով մը անդադար յարաբերութեան մէջ է բուն քաղաքին հետ բազմաթիւ կառքերու միջոցով։ Մերթ Թրամուէյի չինութեան վերայ բաներ մը կը լսենք, Թէեւ առանց հաստատութեան։ Ա. Պոլիս իբրեւ կեդրոն կայս. Բ. զօրաբանակին, ունի նաև մեծ և գեղեցիկ զօրանոցներ, օգտասէր հիւանդանոցներ ու խորհրդարաններ։ Կառավարական ընդարձակ չէնքէն զատ որուն չրջափակին մէջ են նաև հեռագրատունը, դատարանը, նորաչէն կայս. Անձնական Գանձուն մայրաքանը, բանաձ ու գեղեցիկ պարտէզ մը, քաղաքին չքեղութիւն կուտան «մինարէներ տարբերութեան կոչուած և նորակերտ Բիւզանդական փառաւոր չէնքը։ Ա. Պոլսոյ փողոցները մարգարիտներով մեծ են քարեալի լամպարներով մեծ են։ Թրամուէյի ընկերութիւնը սկզբած է քաղաքին յարդարման ու սալայատակուելուն հոգ տանիլ, որով ժողովուրդը պիտի ազատի երթեւեկութեան դժուարութիւնէն. քաղաքին մէջ կը բարձրանայ փամպուլի ափեւաչէն աշտարակ մը, ուրկէ գիշեր ցորեկ յատուկ պահապան մը հրդեհի մը ծագումը տեսնելով նշան առնու պաշտօնը ունի, և ուր կը բնակի նաև չրհանկիր զօրքայ խումբ մը։ Քաղաքին չուրջը կը տեսնուին 23 ամրութիւններ։ Ա. Պոլիս 90000ի չափ բնակիչ ունի Թուրք, Յոյն, Գալլոք, Հրեայ, Հայ և

մասամբ ալ եւրոպացիներէ բաղկացած։ Օտար աւէտարանիչներու հիւպատոսները կան։ Ամերիկեան կառավարութիւնը մասնաւոր քաղաքական service մը հաստատած է հոս։ Ցամաքային պիտի գծեր հեռագրական ... տնտեսական, ազգային եւ կրթական վիճակներուն վրայ։ ԹՂԹԱԿԻՑ

Էփէսէ

« ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Մ. Ի. Սելով.— Ձեր ուզածը թիւ չունի։ Գինն է 6 ու կէս Օսմ. ոսկի։ Եղանակներուն համար 18 ղր. է։ Վերջին գին։ Մոտեցը գնողին վրայ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. փոխանակ պարտուց պարտաթղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1881 դեկտեմ. 8/20ի կայս. Իրատէին Ե. յօդուածին 5րդ համարածին արամադրութեան համաձայն ջնջուած պիտի համարուին բոլոր կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի ներկայացուած չեն գանձուելու համար։ Հետեւաբար իրենց պայմանաժամը 1895 սեպտ. 1/13ին լրացող թիւ 24 կտրոնները եթէ մինչեւ 1901 օգոստ. 31/13 սեպտեմ. ներկայացուելիք գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։

Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրիտբերէ փոխառութեան պարտաթղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1890 ապրիլ 15/28ի կայս. Իրատէին ԺԴ. յօդուածին արամադրութեանց համաձայն ջնջուած պիտի համարուին նոյն պարտաթղթերուն այն բոլոր կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամէն լրանալէն մինչեւ 6 տարի ներկայացուած չեն գանձուելու համար։ Հետեւաբար իրենց պայմանաժամը 1895 սեպտեմ. 1/13ին լրացող նոյն պարտաթղթերուն թիւ 16 կտրոնները եթէ մինչեւ 1901 օգոստ. 31/13 սեպտեմ. չգանձուին, ջնջուած պիտի համարուին։ 14—14

Կ. Պոլիս մայիս 19/1 յունիս 1901

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՅ
ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆԱՑ
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ
Համօբեայօ խան

Նօ. 20 վերջին գին Նօ. 20

Եթէ կ'ուզէք գնել աժան, ճոխ և ձեւաւոր հագուստներ, անգամ մը այցելեցէք «ԼՈՒՍԻՆ» վաճառատունս. պիտի տեսնէք թէ օտար և բնիկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզի հետ, ... մեզի այցելող յարգոյ յաճախորդները։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս և մեր վարպետ ձեւագէտին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր և աժան տարազներէ հանդերձեղէններ, սմօքին, ֆրաք, եւն. կը պատրաստուին։ Եթէ պատրաստուած հագուստները յաճախորդներու ճաշակին չյարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին։ Այս մեծ առաւելութիւնէն կրնայ հասկցուիլ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ չինուածքներու վրայ կը ծախուին. ըստ կարի աժանաչափաւոր գիներով, այսպէս վստահելով ամէն մրցում։ Մէկ անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսանք որ ամէն այցելողները գոհ պիտի մնան։ 100—60

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH & MERCANTILE
ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1800ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	14,409,089.10.1	» »
18.. ...	3,073,226.13.11	» »

NORTHERN INSURANCE COMP.
ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836 ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	5,509,273	» »
1899ի հասոյթը	1,187,296	» »

Այս ընկերութիւնք հաւաքաբար իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան հսկայ դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններ կ'ընդունին չէնքերու, կարասեաց, վաճառքի եւն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ, ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ, ՔԱՆ ՈՐ ԵՒԻՑԷ ԱՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ։
ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԱՏԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ
Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԵՍՈՒՆ ՉՈՐՍ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկին կ'անցնի.

ՄԱՐԻԹԱՅՄ
MARITIME INSURANCE Co.
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500,000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՕՍՄ. ՈՍԿԻ 140,000

Այս ընկերութիւնն ծով ճամբորդութեանց ու ցամաքաճամբորդութեանց մէջ բեռցուած ապրանքներն և գրամանիշերն ինչպէս նաեւ ... ապահովագրել։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ, Գ. Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ.— ՂԱԼԱԹԻԱ ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ՓԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 22

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրադէով արտօնեալ։
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ։
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37։
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

1898 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին 34,775,462 Փր
Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է աւելի 164,172,000 »

Բնդհ. ընկերութեան յարեւելս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Բօղազքէսէն փողոց (Մոստաղան հին տեղը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՌԷԲԲԷՆ

ՈՒԷՍԴԸՐՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հաստուցուած վնասներու գումարը	անգլ. ոսկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ և տարեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000
Հրդեհի վնասներու ...		100,000էն աւելի է

ՈՒԷՍԴԸՐՆ Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կերպ գործեր կ'ապահովագրէ, վնասները տեղւոյն վրայ և անմիջապէս կը հատուցանէ։
Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պաղճէքապու, Անանիտար Խան թիւ 20-21-22։

Գաւառաց մէջ գործակալ և պաշտօնեայ ...
ԾԱՆՕԹ .— Տեղւոյս կ'ն ծանօթ Ֆրանս. եւ գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը՝ իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100%էն աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսդըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր մրցակիցներուն վրայ։

Օրինակի համար, 80 ղր.ի ապրանք գնողը 20 ղր. կոնիակ և ... համար ... 5 կոմ ... 20 ղր. պիտի վճարէ։ 160 ղր.ի գնողը 40 ղր. կոնիակ և ... 10 կոմ ... 40 ղր. պիտի վճարէ։ ...

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԻԱ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1901—1902

Վարժարանիս ԻԱ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ (1901) սեպտ. 1էն. Նորեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան օգոստոս 30ին և 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին սեպտ. 1էն։
Թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտաց ընդունելութեան պայմանները երկու տեսակ են.—Պէտք է վճարել.
Ա. Մտնելուդ ատեն 3 օսմ. ոսկի։
Տարեթոշակ 20 օսմ. ոսկի։
Արձակուրդի տուրք 1 օսմ. ոսկի։
Ամէն ծախք վարժարանիս վրայ է։
Եւ կամ Բ. Առանց մուտքի՝ 12 օսմ. ոսկի տարեթոշակ, և 1 ոսկի արձակուրդի տուրք, պայմանաւ սակայն որ աշակերտաց ծնողք հոգան զգեստ, կօշիկ, ... դասագրոց և գրչութեան այլ պիտոյից, ... և ... ծախքը. իսկ վարժարանը կուտայ սնունդ, ուսում, և կը հոգայ լուացքի, բժշկի և այլ ծախքերը։
Ցերեկեայ թոշակաւորք պարտին վճարել 6 օսմ. ոսկի տարեթոշակ և կը սնանին ուսում և միմիայն ցերեկեայ ճաշ։
Մանրամասն տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս, Ազգ. Պատրիարքարան, կամ ի Կարին՝ վարժարանիս Տեսչութեան։
Ցառաջիկայ տարի նոր ծրագրով պիտի հրատարակուին, այդ մասին ... ։
Տեսչութիւն Սանասարեան վարժարանի
Կարին, 26 յունիս 1901 10—4

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1824ԻՆ
Դրամագլ. և երաշխ. գումար 2,700,000 Անգ. ոսկի | Տարեկան բաժ 1,100,000 Անգ. ոսկի
ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Ընկերութեան պատուաւորութեան համար դիմել Օսմ. կայս. Պանքան։
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է
Ղալաթիա, Վօյվօտա թիւ 71, Ցակոբեան խան, Օսմ. Պանքային մօտ.
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ. Պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կ'ընդունուին։

1900Ի ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ
ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ՏՆՏՈՒՆՈՒԹԻՒՆ. ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ... ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
ՆԻՒԹԻ—ՀՕՄ
Ստացած է մեծ մրցանակը (Hors concours) և աշխատաւորներուն մէջ ամենէն ... եղած է։ Այս մեքենաներն ամէն կերպով ... գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան ... և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։
Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Ց. Կ. ՄԻՍԿԵԱՆ ՈՐԴԻՔ
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.— Պոլիս, Պաղճէքապու, Հալիլրիֆաթ Փաշայի թիւ 7.
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.— Իզմիր, Սեւիլլոյի Աֆիոն-Գարահիսարի եւն. մէջ։

ՎԻՆՍԱՆ ՓՕՑԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՅԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՅԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Պաղճէքապու, Ճէպալ Պէյ խանի կից, թիւ 1.
Չիֆթէ Սրեկեր ճամբայ

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵՍԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՒՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծրլաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (...), տեսակ տեսակ գրեխներ (...), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հրաղդիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (...) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ակնոցներ և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (167)

ՓԻԷՌ ՄԱԷԼ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

ՄԱՍՆ Բ.

ՍԻՐՈՅ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

ԺԶ.

ԸՆՏՐԵՑԷ՛Ք

—Ընտրեցէ՛ք, օրիորդ....։

—Կարեւորութիւն չունի, ո՛վ կ'ուզէ այն թող ըլլայ, ձեզմէ իւրաքանչիւրը հաւասարապէս սարսափ կ'ազդէ ինծի։

—Շատ լաւ, ամէն պարագայի մէջ ընտրեցէք մեզմէ մին։

—Ձեզ կրնար, պարոններ, պատասխանեց Բոլէդ բարձր ձայնով մը, դո՛ւք ընտրեցէք ձեզմէ այն որուն անունը պիտի տանիմ։

Եւ մանկամարդուհին սառուցիչ անտարբերութեամբ մը յարեց.

—Դուք իրար մինչեւ կը սիրէք ու կը ատէք որ այդ ընտրութիւնը կարծեմ չատ դժուար չըլլար ըլլայ....։ Կը սպասեմ ձեր ընտրութեան....։

Եւ Բոլէդ գլխու թեթեւ շարժումով մը բարեւելէ ետքը, գահոյք զարհուրած ու շփոթած թողլով մեկնեցաւ։

Երկար ատեն երկու եղբայրները տեղանց բառ մը արտասանելու աչքերնին գետին խոնարհած, լուռ մնացին։

Վերջապէս Կասթոն լռութիւնը խզելով ըսաւ.

—Լսեցի՞ր ըսածները։ Մե՛նք պիտի ընտրենք։

—Այո՛, բայց երկուքնէս ո՞րը....։

—Ձեզ գիտեր, բայց կարծեմ երկուքնէս մէկը ո՛լ պէտք չէ ապրի։

—Այո՛, պէտք է մեզմէ մէկը մեռնի, բայց ո՞վ....։

Մեռնի՛լ, բայց ինչ կերպով։ Երկու եղբայրները բուռն տակլութեամբ մը իրար գիտելէ ետքը բաժնուեցան իրարմէ։

Պէ՞տք էր մենամարտիլ, բայց ինչ կերպով, սուրո՞վ, ատրճանակո՞վ։ Սակայն այդ զէնքերը կրնային միայն ծանր վէրքեր ալ տալ, որոնք կը բժշկուէին թերեւս։ Ասկէ զատ երկու երիտասարդները կը սոսկային այն գաղափարէն թէ իրենցմէ մէկուն ասիւնը, մէկ հօրմէ ու մօրմէ եկած արիւնը կրնար թափուիլ մենամարտի դաշտին վրայ։

Այսու հանդերձ վերջապէս որոշում մը առնուած էր։ Իրենցմէ ո՞վ պիտի ըլլար Բոլէդի ամուսինը։ Կասթո՞ն։ Ժիւսթէնները կրտսերը կը սարսափ մանկամարդ աղջկան հետ ... բաղդերնին քուէարկութեամբ վճռելու վրայ համաձայնեցան։

Ո՛վ պիտի ըլլար Բոլէդի ամուսինը։ Բիէ՞ռ, Ժիւսթէնները։ Ժիւսթէնները անդրանիկը տարօրինակ յաւզում մը կը զգար մտածելով որ պիտի կրնար իր քոյրը ունենալ Բոլէդը, իր թեւերուն մէջ սեղմել անոր չնորհալի մարմինը։ Ա՛հ, որքան պիտի սիրէր զայն և Բոլէդ ալ իր բուռն սէրը տեսնելով որքա՛ն պիտի գուրգուրէր իր վրայ։

Երկուքէն ո՞րը սակայն և ինչպէս։

Իրիկուան մը Կասթոն եղբօրը յարկաբաժինը երթալով ուզեց Բիէռը տեսնել, որ հարցուց.

—Մէկնած մը գտա՞ր։

—Այո՛, վստահ և լաւ միջոց մը։ Թուղթ խաղանք և ո՛վ որ կորսնցնէ թող մեռնի միւսին ամուսնացած օրն իսկ։

—Շատ աղէկ, բայց թղթախաղը երկար է, շատ ժամանակ կ'առնէ։

—Կ'ընդունիմ....։

—Լաւ, բայց մահուան տեսա՞կը....։

—Կորսնցնողը թող ընտրէ ինչ միջոց որ կ'ուզէ, կը բաւէ որ մեռնի։ Թող ուրիշը պայթեցնէ, ծովէ մը ինքզինքը կախէ և կամ գետը նետուելով խղդուի...։

—Է՛հ ուրեմն, ներս մտիր...։

Կասթոն Բիէռի հետ մտաւ ճիշդ այն սենեակը որ սպաննուած էր Հայր Ժիւսթէն։ Երկու եղբայրները աղօթ տեսակ մը յարգանքի երկիւղածութեամբ կը մտնէին այդ սենեակը, բայց այժմ ընդհակառակն։ Իրենց հայրը պատժուած էր նոյն իսկ իր մէկ զաւկին ձեռքով։

Բիէռ երկու գոյ և աթոռ մը բերաւ։ Երկու եղբայրները դէմ դիմաց նստան։ Երկուքն ալ իրենց բոլոր պաղարիւնութիւնը պահած էին։ Բիէռ գուշաթի մը մէջ երեքցուց ցրեց, որոնք կամ իր և կամ իր եղբօր մահը պիտի վճռէին։

Անդրանիկ եղբայրը նետեց ցրերը։

—Վեց և երեք....։

—Վեց և երեք, պատասխանեց Կասթոն, տասը ինծի զանազ, կարգը իմս է։

Կրտսեր եղբայրը իր կարգին գուշաթը երերցուց և տախտին վրայ նետեց ցրերը։

—Վեց և չո՛րս....։

—Շահեցար, ըսաւ Բիէռ պաղարիւնութեամբ։

Մահը Բիէռի վիճակած էր։ Կասթոնն էր որ եղբօրը ամուսինը պիտի ըլլար Բոլէդի։

Բիէռ ոտքի ելաւ, ծխամորճը լեցուց և զայն վառելէ ետքը յարեց.

—Ո՛վ պիտի սպասէ մինչեւ ամուսնութեանդ օրուան։

Երկու եղբայրները տասնց բառ մը արտասանելու բաժնուեցան իրարմէ. կարծես կրանիթէ չինուած էր իրենց սիրտերը։

Բայց Կասթոն եղբօրը յարկաբաժինէն ելլելով պարահեգ մասն աւան քը առաւ եր գինովի մը պէս։

Բոլէդ այժմ իրն էր, ինք անոր տէ՛րն էր։

—Ա՛հ, իրա՛ւ է արդեօք, կը մրմնջէր երիտասարդը որ չէր հաւատար իր երջանկութեան։

Նոյն օրը Կասթոն իր եղբօրմէն կնքուած պահարան մը ստացաւ, որ Մոսիէ խաւաքունւամիջը կը պարունակէր և որ այժմ անսլէս բան մըն էր Բիէռի համար։

Կասթոն այդ թղթի կտորը գրպանը դնելէ ետքը այն իրիկունն իսկ առ նամակը գրեց Բոլէդի։

(Շարունակելի)

ՓՕՂՈՍ ՁԻՉԵՔՃԵԱՆ